

Desentranant el comportament de la productivitat de l'economia portuguesa

Portugal continua destacant negativament entre els seus homòlegs europeus en termes de productivitat. El 2019, va ocupar la novena posició per la cua entre el conjunt dels països de la UE, amb un *output* generat per treballador equivalent a 26.500 euros,¹ molt per sota d'Espanya (43.400 euros) o d'Estònia (que, el 2010, estava el 18% per sota de Portugal i, el 2019, el 23% per damunt, amb 32.700 euros per treballador). Tot i que la productivitat portuguesa ha augmentat el 10% en els 10 últims anys, la qual cosa implica un creixement mitjà anual proper a l'1%, es tracta del quart pitjor resultat de tota la UE.

La productivitat total de l'economia pot millorar per dues vies: mitjançant l'augment de la productivitat als diferents sectors d'activitat econòmica o mitjançant moviments d'ocupació des dels sectors menys productius cap a uns altres amb més nivell de productivitat. En aquest Focus, analitzem quina ha estat la base de la millora de la productivitat a Portugal entre el 2010 i el 2019.

La millora de la productivitat individual als diferents sectors econòmics ha estat el principal factor...

A Portugal, la millora de la productivitat total de l'economia entre el 2010 i el 2019 es va produir tant pel canvi en l'estructura de l'ocupació per sectors com, sobretot, per la millora de la productivitat a gairebé tots els sectors econòmics.

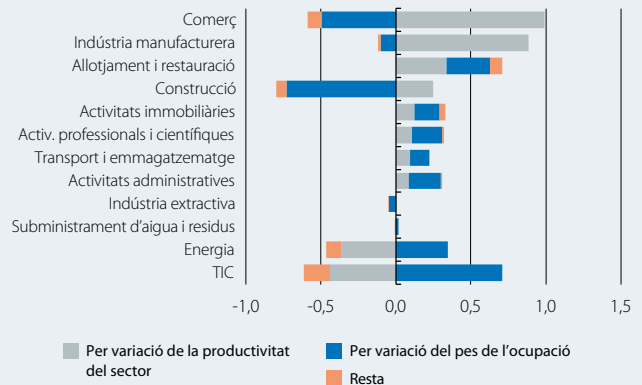
Al primer gràfic es pot apreciar que el comerç va ser el sector amb una major contribució a l'augment de la productivitat total durant el període analitzat, amb un augment del valor afegit brut (VAB) de més del 18% i amb una caiguda de l'ús del 0,5%. El comerç va anar seguit de prop per la indústria manufacturera, amb augments del VAB i de l'ús al voltant del 25% i del 8%, respectivament. A més a més, l'allotjament i restauració i la construcció, per aquest ordre, van contribuir positivament a millorar la productivitat, tot i que ho van fer en menor mesura que els dos sectors anteriors.

D'altra banda, va haver-hi dos sectors amb contribucions negatives a la productivitat de Portugal: les TIC i el subministrament d'energia. En el primer cas, tant el VAB com l'ocupació van augmentar de forma significativa, però l'augment de l'ocupació va ser clarament superior, gaire-

1. L'anàlisi realitzada en aquest Focus se centra únicament en els sectors que componen l'economia de mercat considerats per Eurostat i exclou les activitats financeres i d'assegurances, la qual cosa implica que també queden excloses les Administracions públiques i l'agricultura i pesca. L'elecció d'aquest període sorgeix de la informació disponible en les estadístiques estructurals d'empreses d'Eurostat, només fins al 2020, any que excloem de la nostra anàlisi a causa de les distorsions provocades per la pandèmia.

Portugal: contribució de cada factor i sector a l'augment de la productivitat total entre el 2010 i el 2019

(p. p.)

Notes: L'augment de la productivitat entre el 2010 i el 2019 va ser del 10,3%. Aquest gràfic mostra la contribució de cada factor i sector d'activitat a aquesta variació.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat.

bé el 54%; en el cas de l'energia, l'ocupació va augmentar de manera rellevant, però el VAB va disminuir lleugerament. No obstant això, i malgrat aquesta caiguda de la productivitat, superior al 20% en els dos casos, aquests dos sectors continuen sent els més productius de l'economia portuguesa.

També és important destacar que, a més d'aquests dos sectors, els sectors de proveïment i residus d'aigua, transport i emmagatzematge, activitats immobiliàries i manufactures van tenir un nivell de productivitat que va superar la productivitat nacional total. A més a més, el 2019, més del 95% de la població ocupada formava part de sectors en què el nivell de productivitat havia augmentat.

... encara que el canvi en la composició sectorial de l'ocupació també hi ha jugat a favor

La contribució del canvi en la composició sectorial de l'ocupació a l'augment de la productivitat ha estat menor que l'efecte esmentat més amunt, però també ha estat positiva, a diferència del que ha succeït, per exemple, a Espanya.² Si l'estructura de l'ocupació observada el 2010 s'hagués mantingut sense canvis el 2019, la productivitat nacional total seria l'1,5% inferior a la que s'ha assolit.

2. El canvi en la composició sectorial de l'ocupació a Espanya va tenir una contribució negativa, de -1,2 p. p., a l'evolució de la productivitat total al país; és a dir, el 2019, la productivitat hauria estat l'1,2% major si s'hagués mantingut l'estructura de l'ús del 2010. Per a més informació, vegeu el Focus «L'especialització sectorial penalitza la productivitat de l'economia espanyola», a l'IM11/2023.

Aquesta situació s'explica, principalment, per l'augment de l'ocupació a les TIC,³ el segon sector amb major nivell de productivitat per treballador (el 105% per damunt de la productivitat nacional). Tot i que van fer-ho en menor mesura, els augments de l'ocupació en energia i allotjament i restauració també van contribuir de forma positiva a l'augment de la productivitat. D'altra banda, els sectors de la construcció i el comerç hi van contribuir de forma negativa, perquè va haver-hi una caiguda de l'ocupació en aquests dos sectors.

Aquesta anàlisi de la composició de l'ocupació ens permet anar més enllà en les nostres conclusions. De fet, el canvi sectorial en l'ocupació podria haver tingut un impacte més positiu si el creixement de l'ocupació s'hagués canalitzat cap a sectors més productius. A tall d'exemple, si l'ocupació creada al sector d'allotjament i restauració s'hagués canalitzat cap a un sector amb un nivell de productivitat més elevat, per exemple les TIC, l'augment de la productivitat podria haver assolit el 15%.

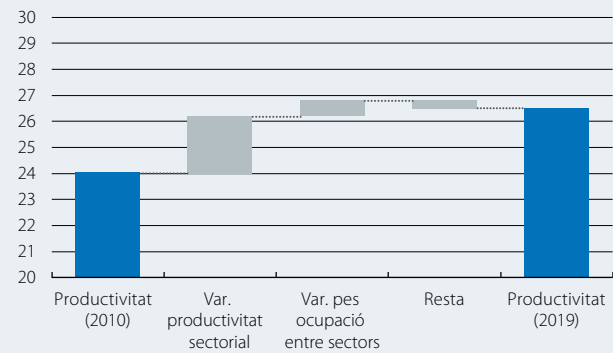
La comparació amb Finlàndia ens situa en una mala posició

L'augment de la productivitat de l'economia portuguesa entre el 2010 i el 2019 (el 10,3%) se situa per sota de l'augment observat a l'economia finlandesa en el mateix període (el 13,4%).⁴ En conseqüència, el diferencial de productivitat entre les dues economies s'ha ampliat: la productivitat de l'economia portuguesa era aproximadament el 60% inferior a la de Finlàndia el 2010 i ha empitjorat fins a situar-se el 61% per sota el 2019.

La major part d'aquesta diferència s'explica per la menor productivitat dels sectors d'activitat a Portugal, sobretot a la indústria manufacturera, al comerç i a la construcció. En canvi, els sectors més pròxims en termes de productivitat van ser la indústria extractiva i el subministrament d'energia. Si Portugal tingués l'especialització laboral de Finlàndia, la productivitat de l'economia portuguesa seria el 13,5% superior; és a dir, el diferencial de productivitat de l'economia nòrdica es reduiria al 55,6% (així i tot, es mantindria una bretxa considerablement elevada). No obstant això, si els sectors econòmics de Portugal tinguessin una productivitat equivalent a la registrada en els mateixos sectors a Finlàndia i si mantinguéssim l'estructura d'ocupació de Portugal el 2019, la diferència es reduiria fins al voltant del 6%.

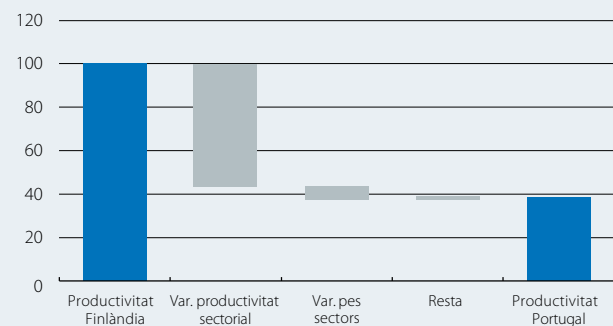
En definitiva, Portugal s'enfronta a importants reptes en matèria de productivitat, que revelen una escassa capacitat per generar valor en comparació amb altres països europeus. És fonamental implementar estratègies i inver-

Portugal: desglossament del creixement de la productivitat entre el 2010 i el 2019 (Milers d'euros per treballador)

Nota: Hem desglossat l'augment de la productivitat entre el 2010 i el 2019 en (1) la variació en la productivitat a cada sector i (2) la variació del pes de l'ocupació als sectors d'activitat.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat.

Portugal i Finlàndia: desglossament del diferencial de productivitat el 2019 (100 = Finlàndia)

Nota: Hem desglossat la diferència de productivitat entre Portugal i Finlàndia en (1) la diferència de productivitat a cada sector i (2) la diferència en el pes de l'ocupació als diferents sectors d'activitat.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat.

sions específiques per impulsar un millor funcionament econòmic del país i per millorar el nivell de vida de la població, i això s'ha de fer sense demores, ja que si, en els 10 propers anys, la productivitat als diferents països europeus evoluciona al mateix ritme que ho ha fet entre el 2010 i el 2019, Portugal cauria al penúltim lloc de la UE, només per davant de Grècia.

Vània Duarte

3. L'ocupació en aquest sector va passar del 2,5% de l'ocupació total de l'economia el 2010 al 3,5% el 2019.

4. L'elecció de Finlàndia per fer la comparació amb Portugal s'explica pel pes similar del seu PIB sobre el conjunt de la zona de l'euro.